

Брюксел, 18.12.2013 г.
COM(2013) 921 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА
ШЕСТИ ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
ФОНД ЗА РИБАРСТВО (2012 г.)

{SWD(2013) 533 final}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2.	ОБЩА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФР	3
2.1.	Финансово изпълнение от държавите членки.....	4
2.2.	Основни области за намеса на ЕФР	4
2.3.	Изменение на Регламента за ЕФР.....	5
2.4.	Последващи действия във връзка със специалния доклад на Европейската сметна палата.....	6
2.5.	Одит на изпълнението на Регламента за горивата.....	6
2.6.	Изпълнение на бюджета от Комисията.....	7
2.7.	Използване на техническа помощ от държавите членки	7
2.8.	Използване на техническа помощ от Комисията.....	7
2.8.1.	Информационни технологии.....	7
2.8.2.	Помощно звено за Европейската мрежа на рибарските райони (FARNET)	7
2.8.3.	Конференции	7
2.8.4.	Комуникационни дейности	7
2.8.5.	Проучвания	8
2.8.6.	Временно нает персонал.....	8
2.9.	Координация на ЕФР със структурните фондове и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)	8
3.	ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФР ПО ОСИ	8
3.1.	Ос 1 — Приспособяване на риболовния флот на ЕС	8
3.1.1.	Окончателно преустановяване (член 23 от Регламента за ЕФР).....	9
3.1.2.	Временно преустановяване (член 24 от Регламента за ЕФР)	11
3.1.3.	Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност (член 25 от Регламента за ЕФР).....	11
3.2.	Приоритетна ос 2 — Аквакултури и преработка.....	11
3.2.1.	Аквакултури	11
3.2.2.	Преработка.....	12
3.3.	Ос 3 — Пилотни проекти (член 41 от Регламента за ЕФР)	13
3.4.	Ос 4 — Устойчиво развитие на рибарските райони	13
4.	ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ на ЕФР от Комисията В РЕГИОНИ ПО ЦЕЛ „СБЛИЖАВАНЕ“ И ДРУГИ РЕГИОНИ.....	15

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

ШЕСТИ ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА РИБАРСТВО (2012 г.)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад отговаря на изискването по член 68 от Регламента за Европейския фонд за рибарство¹ (ЕФР) Комисията да изпраща всяка година до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите доклад за действителното изпълнение на ЕФР през предходната година. Докладът се основава на проверка и оценка от страна на Комисията на годишните доклади на държавите членки и на друга налична информация.

Настоящият доклад е разделен на две основни части. В първата част е представена обща оценка на изпълнението на ЕФР от страна на държавите членки и на Комисията през 2012 г. В него също така се проучват съответните тенденции въз основа на данните, предоставени от държавите членки в отговор на исканията за информация, отправени от Комисията съгласно член 40 от Регламента за прилагането на ЕФР².

Втората част съдържа по-подробна оценка на изпълнението на ключови мерки в различните приоритетни оси на ЕФР. По отношение на ос 1 вниманието се насочва към окончателното преустановяване на риболовни дейности (член 23 от Регламента за ЕФР), временното преустановяване на риболовни дейности (член 24 от Регламента за ЕФР), инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност (член 25 от Регламента за ЕФР), често срещани като модернизирани на плавателните съдове. Макар че оценката за ос 2 е насочена само към аквакултури и преработка, а оценката за ос 2 — към пилотни проекти (член 41 от Регламента за ЕФР), по ос 4 се проучват всички мерки за устойчивото развитие на рибарските райони.

2. ОБЩА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФР

Настоящият доклад се допълва от работен документ на службите на Комисията, в който се използва информация от годишните доклади за изпълнение на държавите членки, чиято цел е да документира изпълнението на ЕФР с подробна информация за финансовото изпълнение³ във всяка държава членка.

Събраните данни от държавите членки позволяват да се направи сравнение в усвояването на средствата по ЕФР към две дати: 31 юли 2012 г. и 31 май 2013 г.⁴ Така се осигурява полезна информация за тенденции и модели в изпълнението на ЕФР от 2007 г. насам, по-специално с оглед на поетите задължения.

¹ Член 68 от Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета от 27 юли 2006 г. за Европейския фонд за рибарство, ОВ L 223, 15.8.2006 г.

² Регламент (ЕО) № 498/2007 на Комисията от 26 март 2007 г., ОВ L 223, 10.5.2007 г.

³ Таблица I. Финансово изпълнение в регионите по цел „Сближаване“.
Таблица II. Финансово изпълнение в регионите, които не са по цел „Сближаване“.
Таблица III. Планираните суми от ЕФР по приоритетни оси и държави членки.
Таблица IV. Сертифицирани разходи по ЕФР по приоритетни оси и държави членки.

⁴ Поради проблеми с качеството на данните в няколко държави членки (Чешка република, Дания, Финландия), използваните данни за май 2013 г. всъщност са данните за май 2012 г.

2.1. Финансово изпълнение от държавите членки

Сертифицираните междинни плащания, изпратени от държавите членки до края на месец декември 2012 г., възлизат на 41,4 % (1 776 515 076 EUR) от общото разпределение на ЕФР; това представлява увеличение от 49,6 % (588 789 657 EUR) в сравнение с месец декември 2011 г.

Към 31 юли 2012 г. поетите задължения на ЕФР възлизаха на 2,42 млрд. евро (56,31 % от общото разпределение на ЕФР). Това представлява увеличение от средно 440,36 млн. евро годишно от 2007 г. насам.

Между 31 юли 2012 г. и 31 май 2013 г. поетите задължения са се увеличили с 476 млн. евро (увеличение с 8 % в сравнение със средния годишен размер), достигайки 2,898 млрд. евро (67,37 % от общото разпределение на ЕФР). Това представлява увеличение от 20 % в рамките на десетмесечен период, което показва значително ускоряване на изпълнението. Това ускоряване се дължи най-вече на графика (тъй като приближава края на програмния период), но също така може да се обясни отчасти с допълнителните плащания за държави, обхванати от програми за финансови корекции (вж. раздел 2.3. по-долу).

Националното участие към 31 юли 2012 г. възлизаше на 1,58 млрд. евро (287,27 млн. евро годишно). Към 31 май 2013 г. то възлизаше на 1,729 млрд. евро, което представлява увеличение от 149 млн. евро за десет месеца. В сравнение със средния годишен размер тази стойност също така показва забавяне на националните разходи, което съответства на периода на фискална консолидация, през който преминават много държави членки.

2.2. Основни области за намеса на ЕФР

В таблицата по-долу са показани петте най-важни мерки (от гледна точка на поети задължения по мерки) към юли 2012 г. и май 2013 г.

31 юли 2012 г.	31 май 2013 г.
Окончателно преустановяване (19,61 %)	Преработка (17,41 %)
Аквакултури (12,98 %)	Окончателно преустановяване (17,25 %)
Преработка (12,79 %)	Аквакултури (14,83 %)
Риболовни пристанища (10,89 %)	Риболовни пристанища (11,46 %)
Временно преустановяване (7,67 %)	Временно преустановяване (7,40 %)

В тази таблица е показано значително преразпределяне на поетите задължения от ЕФР. През първата половина на 2013 г. значимостта на някои мерки за флота, като например окончателно и временно преустановяване, намаля в сравнение с подпомаганите от ЕФР инвестиции в преработката. Окончателното преустановяване намаля с почти 4 %, временното преустановяване също бе забавено. Аквакултурите също остават много важни. Освен това е уместно да се отбележи умереното нарастване на поетите задължения в областта на ос 4 (7,2 % от поетите задължения), което би могло да показва начало на едно наваксване след бавния старт. Значението на поетите задължения в инфраструктурните проекти (риболовни пристанища) остава стабилно.

Това също така потвърждава тенденция за концентрация на поетите задължения от ЕФР. Към 31 юли 2012 г. петте най-важни мерки представляваха 63,96 % от общите задължения. Към 31 май 2013 г. те представляваха 68,86 %, т.е. налице е увеличение с 6,88 %.

Таблицата по-долу показва развитието на относителното значение на общите поети задължения по приоритетни оси, като значителното нарастване на поетите задължения по ос 2 се дължи на увеличени поети задължение за подпомагане на аквакултурите и преработката:

Приоритетна ос	31 юли 2012 г.	31 май 2013 г.	Развитие
Ос 1	33,05 %	30,42 %	▼
Ос 2	28,96 %	32,64 %	▲
Ос 3	27,59 %	27,38 %	▼
Ос 4	7,1 %	7,2 %	▲
Ос 5	3,29 %	2,42 %	▼

Таблицата по-долу показва отношението по приоритетни оси между поетите задължения и планираните разходи за програмния период. Към 31 юли 2012 г. ос 1 бе в най-напреднал етап. Към 31 май 2013 г. значението на ос 2 бе станало по-голямо. Нарастването на разходите за мерки по ос 2 (+21 процентни пункта) е значително над усвояването на ЕФР като цяло. Ос 3 също показва съществено увеличение. Данните за ос 4 потвърждават положително развитие. При все това то продължава да бъде значително под усвояването на ЕФР като цяло, въпреки че разликата е намаляла.

Приоритетна ос	31 юли 2012 г.	31 май 2013 г.	Развитие (процентни пунктове)
Ос 1	67,24 %	74,36 %	Δ
Ос 2	56,6 %	77,47 %	▲▲▲
Ос 3	57,8 %	67,31 %	▲
Ос 4	28 %	44,60 %	▲▲
Ос 5	44,04 %	44,60 %	—

2.3. Изменение на Регламента за ЕФР

През април 2012 г. Регламентът за ЕФР бе изменен, така че да се позволи изпълнението на определени финансови разпоредби за тези държави членки, които изпитват или е вероятно да изпитват сериозни затруднения във връзка със своята финансова

стабилност⁵. В съответствие с това изменение Португалия поиска по-голяма сума, която отговаря на 10 процентни пункта над процента на съфинансиране, приложим за всяка приоритетна ос (допълнителни средства), за новите деклариращи разходи за междинните плащания. Комисията прие това искане и извърши едно плащане на допълнителни средства по ЕФР с последното плащане за 2012 г. в размер на 3 886 540,26 EUR за регионите по цел „Сближаване“ и 545 056,63 EUR за другите региони. След подобно искане за прилагане на новите разпоредби Гърция получи кумулативна допълнителна сума в размер на 8 481 762,10 EUR, от която 8 069 045,80 EUR са за регионите по цел „Сближаване“ и 412 716,30 EUR са за другите региони. Румъния също поиска прилагане на по-голяма сума, която отговаря на 10 процентни пункта над процента на съфинансиране за новите деклариращи разходи за междинните плащания. При все това през 2012 г. не бяха извършени междинни плащания.

2.4. Последващи действия във връзка със специалния доклад на Европейската сметна палата

Като част от последващите действия във връзка с доклада на Европейската сметна палата (ЕСП)⁶ относно мерките, обхванати от член 25, параграф 2 от Регламента за ЕФР, през декември 2011 г. Комисията изпрати на държавите членки бележка с насоки относно тълкуването на член 25, параграф 2, в който се прави разграничение между инвестиции, които не увеличават риболовните възможности на корабите, и инвестиции, които ги увеличават. Въз основа на тази бележка държавите членки преразгледаха всички проекти и повечето от тях анулираха недопустими разходи. Освен това държавите членки преразгледаха съответните критерии за подбор, където бе необходимо, за да се гарантира, че всички инвестиции на борда на риболовни кораби подлежат на предварителна оценка. Това бе допълнено от декларация от бенефициера, с която се удостоверява, че проектът няма да доведе до увеличаване на риболовните възможности на кораба, и заявление от отговорния междинен орган (понякога с участието на независим експерт), за да се гарантира, че планираната инвестиция няма да доведе до увеличаване на риболовните възможности на кораба.

2.5. Одит на изпълнението на Регламента за горивото

Одитът на изпълнението на Регламента за горивото (Регламент (ЕО) № 744/2008 на Съвета) показва наличието на недостатъци в националните системи за управление и контрол. Комисията гарантира, че тези недостатъци се анализират надлежно от отговорните национални органи. Където бе необходимо, въведените на национално равнище средства за проверка на допустимостта бяха подсилени, по-специално във връзка с правилната проверка на броя на дните в открито море в рамките на окончателното преустановяване на риболова или средствата за проверка дали корабите действително не извършват дейност в периоди на временно преустановяване на риболова. Освен това Комисията проучи, а държавите членки преразгледаха, където бе необходимо, използвания метод за проверка на спазването на специфични изисквания на регламента, например определените в член 12, параграф 3 от Регламент № 744/2008 и свързани с изискването енергийните разходи да представляват поне 30 % от производствените разходи.

⁵ Регламент (ЕС) № 387/2012 на Съвета [ОВ L 129, 16.5.2012 г.] за изменение на Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета за Европейския фонд за рибарство.

⁶ Специален доклад № 12/2011 „Допринесли ли са мерките на ЕС за адаптиране на капацитета на риболовния флот към наличните възможности за риболов?“

2.6. Изпълнение на бюджета от Комисията

Относно годишни поети задължения — през 2012 г. бяха заделени 15,5 % (667 529 520 EUR) от общите бюджетни кредити за периода 2007—2013 г. (4 292 990 279 EUR), от които 507 543 231 EUR за регионите по цел „Сближаване“ и 159 986 289 EUR за другите региони. Относно плащанията през 2012 г. — бяха изплатени 11,1 % (474 988 271,6 EUR) от общите бюджетни кредити, от които 74,6 % за региони по цел „Сближаване“ (354 196 149,01 EUR) и 25,4 % за другите региони (120 792 122,59 EUR). Тези плащания бяха извършени под формата на междинни плащания. В приложение 1 и придружаващия работен документ на службите на Комисията е представена подробна информация.

2.7. Използване на техническа помощ от държавите членки

През 2012 г. 21 държави членки поеха задължения за техническа помощ (ос 5). Държавите с най-голяма сума на поетите задължения бяха: Нидерландия (58,3 % от средствата на ЕФР, разпределени по ос 5), Словения (51,6 %), Обединеното кралство (51,2 %), Португалия (38 %), Полша (15,75 %) и Испания (10,9 %). Финансираните действия включват укрепване на административния капацитет, разработване на информационни технологии, публичност и информация, както и подпомагане на управлението и изпълнението на оперативните програми.

2.8. Използване на техническа помощ от Комисията

През 2012 г. Комисията използва 2 892 347,69 EUR от бюджета за техническа помощ за следните позиции:

2.8.1. Информационни технологии

Комисията пое задължения в размер на 463 330,89 EUR за компютърно оборудване и услуги, свързани с поддръжката и развитието на информационните системи на Комисията, необходими за изпълнението на ЕФР.

2.8.2. Помощно звено за Европейската мрежа на рибарските райони (FARNET)

За помощното звено на FARNET бяха поети задължения в размер на 1 890 841,80 EUR. През 2012 г. FARNET продължи да изпълнява основна роля за улесняване на изпълнението на ос 4 от ЕФР чрез осигуряване на методологична и тематична помощ на ръководните органи и местните групи за действие в областта на рибарството. Бяха организирани два транснационални семинара: един през юни относно екологосъобразен растеж в рибарските райони в Olhão (Португалия) и втори през ноември в Quiberon (Франция), който бе насочен към подготовка на местните групи за действие в областта на рибарството за успешната инициатива по ос 4 (водено от общностите местно развитие съгласно Европейския фонд за морско дело и рибарство). Публикациите включваха две технически досиета и две списания по същите теми. FARNET допринесе за видимостта на ос 4 чрез своя уебсайт, включително чрез профил в социална мрежа, събиране на примери за проекти с добри практики и редовен информационен бюлетин.

2.8.3. Конференции

През ноември 2012 г. Комисията организира конференция относно аквакултурите (49 505,67 EUR) в Ла Коруня (Испания).

2.8.4. Комуникационни дейности

Комисията пое задължения в размер на 38 870,45 EUR за създаване на видеоклип за проекти по ос 4 на ЕФР, достъпни на уебсайта EUROPA.

2.8.5. Проучвания

През 2012 г. Комисията поема задължения в размер на 449 799,00 EUR, за да възложи осъществяването на проучване относно „Ретроспективна оценка на мерките за бракуване и временно преустановяване във връзка с ЕФР“.

2.8.6. Временно нает персонал

Комисията поема задължения в размер на 850 000 EUR за заплати на временно нает персонал, взел участие в изпълнението на ЕФР, по-специално във връзка с осигуряването на подходящ обхват на официалните езици на ЕС.

2.9. Координация на ЕФР със структурните фондове и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)

Оперативните програми показват, че всички държави членки осъзнават необходимостта при изпълнението на ЕФР да се гарантират съгласуваност и координация със структурните фондове, както и с ЕЗФРСР. Оперативните програми осигуряват информация относно създадените (или в процес на създаване) програми в държавите членки, за да се избегне припокриване, в съответствие с член 6 от Регламента за ЕФР. В годишните доклади за изпълнение на държавите членки не се посочват фундаментални проблеми с координацията.

3. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЕФР ПО ОСИ

3.1. Ос 1 — Приспособяване на риболовния флот на ЕС

Според последните данни от държавите — членки на ЕС, публикувани в годишния икономически доклад на флотите на ЕС през 2013 г., през 2011 г. флотът на ЕС е разтоварил 4,7 млн. тона морски дарове на стойност 6,3 млрд. евро. Риболовният флот на ЕС е разтоварил по-малко количество през 2011 г. в сравнение с 2010 г., но е генерирал по-голяма стойност. Риболовният флот на ЕС е продължил консолидацията си и бавното си икономическо възстановяване, започнати през последните няколко години. Въпреки това се изчислява, че около 45 % от отделните сегменти на флота са отчели загуби, което позволява допълнително приспособяване⁷.

Макар че дните, които флотът на ЕС е прекарал в открито море, са се увеличили с почти 8 % между 2008 и 2011 г., общото потребление на гориво е намаляло със 7,7 % в рамките на същия период, което показва, че флотът на ЕС използва все по-ефективно горивото и търси начини да намали потреблението на гориво, за да смекчи въздействието от повишаващите се цени на горивата, например чрез приспособяване на поведението във връзка с риболова и смяна на риболовните уреди.

През 2011 г. общият брой на рибарите, заети във флота на ЕС, е намалял с 6 % в сравнение с 2010 г. и в противовес на това средната заплата се е увеличила с 8 %. Налице са високи равнища на заетост на непълно работно време в зависимост от конкретната държава членка и сегмента от флота, най-вече в дребномащабните крайбрежни флоти.

Отделни данни в икономическия доклад предполагат, че редица финансирани по ЕФР мерки, например пилотни проекти, схеми за сертифициране и преминаване към

⁷

Информацията се потвърждава от бележката относно „Рентабилност на риболовния флот на ЕС“, изготвена от Съвместния изследователски център за Европейския парламент — ИВ/В/РЕСН/ИС/2013-087 — юли 2013 г.

риболовни уреди с по-ниско потребление на гориво, са допринесли за подобряването на икономическите резултати на няколко флоти.

Дребномашабни крайбрежни флоти: Като цяло дребномашабните крайбрежни флоти отчитат по-добри резултати от флотите, съставени от по-големи кораби. Над 40 % от всички работни места са разкрити в дребномашабните крайбрежни флоти и въпреки че те представляват едва 6 % от общия брутен тонаж и разтоварване по тегло, те формират 15 % от стойността на улова и 20 % от нетните печалби и брутената добавена стойност (БДС). В сравнение с останалите флоти те генерират най-високата БДС, както и брутни и нетни печалби като процент от приходите.

Тази положителна тенденция се потвърждава от констатациите на проведено наскоро социално-икономическо проучване, което анализира крайбрежните зони в Галисия, Шотландия, Бретан и Сицилия⁸. Оформящата се представа е, че дребномашабните крайбрежни флоти като цяло са по-рентабилни. Тъй като работните места често са на непълно работно време (което означава, че риболовът не е единственият източник на приходи за семейството), тези дребномашабни крайбрежни флоти също така са доста устойчиви на икономически трудности. От гледна точка на размера тези флоти са стабилни, макар че някои увеличават своя размер. Това увеличение може да се обясни със статистическо приспособяване в някои случаи, но и също така със замяна на по-големи кораби от по-малки, които използват по-малко гориво и ловят по-малко регулирани рибни запаси (или изобщо не ловят такива). Фактът, че местни хора, които са оставили риболова заради работа в други сектори (например строителство, кетъринг) преди икономическата криза, сега се връщат обратно към риболова, също допринася за тази тенденция.

3.1.1. Окончателно преустановяване (член 23 от Регламента за ЕФР)

ЕФР включва мерки за приспособяване на риболовния флот на ЕС, включително публична помощ за окончателно или временно преустановяване на риболовните дейности. Към 31 юли 2012 г. в процес на извършване бяха общо 3692 операции по окончателно преустановяване. Бяха поети задължения за 475 млн. евро от средствата по ЕФР (128 657 EUR на операция). Националното публично участие бе в размер на допълнителни 364,44 млн. евро (98 711 EUR на операция). Общите публични разходи за операция бяха 227 368 EUR. Към 31 май 2013 г. обаче броят на операциите по окончателно преустановяване бе нараснал с 9,1 % до 4026. Те обхващат 3977 операции за бракуване (98,78 %) и 49 пренасочвания на плавателни съдове извън сферата на рибарството (1,22 %). Към настоящия момент не е извършено окончателно преустановяване на създаването на изкуствени рифове.

Относно поетите задължения — 486 млн. евро от средствата на ЕФР бяха заделени за бракуване (122 233 EUR на операция). Националното участие бе в размер на допълнителни 329,9 млн. евро (82 957 EUR на операция). Общите публични разходи бяха 205 190 EUR. Ако се сравнят двете стойности, средните публични разходи за бракуване изглежда намаляват.

Ретроспективна оценка на мерките за окончателно преустановяване на

⁸ Социално-икономически измерения на рибарството в ЕС. Доклад, възложен от Европейската комисия, MRAG, август 2013 г.

риболов

В едно скорошно проучване⁹ относно мерките за окончателно и временно преустановяване на риболова в рамките на ЕФР и финансовия инструмент за ориентиране на рибарството бяха анализирани мерки за флоти в извадка от 9 държави членки¹⁰. Предварителните резултати показват, че два ръководни органа считат бракуването както за неефективно, така и за неефикасно по отношение на съгласуването на капацитета с ресурсите, особено в сравнение с прехвърлимите концесии за риболов¹¹. Други пет ръководни органа¹² считат, че бракуването е ефективен, но изключително неефекасен начин за бързо намаляване на риболовния капацитет — измерен от гледна точка на брутен тонаж и киловати. При все това същите тези органи, които бяха анкетирани/интервюирани за проучването, считат, че няма ясна връзка между намаляването на капацитета и състоянието на риболовните ресурси.

Освен това проучването като цяло потвърждава, че бракуването се използва като средство за подобряване на икономическата ефикасност и в много случаи за модернизиране на флота¹³. В него бе заключено и че много от анкетираните/интервюираните органи считат, че в бъдеще ще има по-малка нужда от бракуване, тъй като понастоящем реструктурирането на флотите почти е приключило.

Бяха интервюирани и отделни бенефициери. Много от тях посочиха, че биха продължили да извършват риболов, ако не бе извършено публично бракуване. При все това мотивацията им да бракуват корабите си не е била свързана със състоянието на рибните запаси, а най-вече с липсата на рентабилност на техния бизнес и/или фактори като например достигане на пенсионна възраст и др.

Проучването също така разкрива, че значителен брой (22 %) от лицата, получили публична помощ за бракуване на риболовните си кораби, всъщност са реинвестирали премиите от бракуването в риболовния сектор чрез модернизиране на друг свой кораб, чрез закупуване на друг кораб (има такива примери в 7 от 9 проучвания на национални случаи) или в друга област на риболовната промишленост. Това повдига въпроси относно ефективността и ефикасността на настоящите програми за бракуване по отношение на балансирането на флотите с ресурсите.

На последно място проучването показва, че поне в извадката на анализирани държави членки дребномащабните крайбрежни флоти като цяло не са били обект на програмите за бракуване.

⁹ Ретроспективна оценка на мерките за бракуване и временно преустановяване във връзка с ЕФР, доклад на MRAG, възложен от Европейската комисия, окончателният доклад предстои през ноември 2013 г.

¹⁰ Дания, Естония, Испания, Франция, Италия, Полша, Португалия, Швеция и Обединеното кралство

¹¹ Дания и Обединеното кралство.

¹² Естония, Франция, Полша, Португалия и Швеция.

¹³ През последните пет години средната възраст на флотите се увеличи с под две години, което показва, че бракуването (със или без публична помощ) забавя остаряването на флотите.

3.1.2. *Временно преустановяване (член 24 от Регламента за ЕФР)*

Що се отнася до временното преустановяване, към 31 юли 2012 г. ЕФР подпомагаше 47 885 операции (57 % от общия брой операции). При все това публичната помощ за всяка отделна операция е малка, 6369 EUR (3881,5 EUR от ЕФР и 2487,5 EUR от националните публични фондове). Към 31 май 2013 г. броят на операцияите беше 54 826 (54,31 % от общия брой на операцияите — 100 935). Публичната помощ за всяка отделна операция остана на практика непроменена: 6397 EUR (3914 EUR от ЕФР и 2484 EUR от националните публични фондове).

Ретроспективна оценка на мерките за временно преустановяване на риболова

В горепосочената ретроспективна оценка бе заключено, че въздействието от временното преустановяване по своята същност е предимно икономическо (включително има някои доказателства за запазване на работни места в краткосрочен план), а не екологично. В проучването също така бе заключено, че макар схемите за временно преустановяване да са били изпълнени посредством задължително спиране на риболовните дейности, публичното финансиране е било по-полезно за повишаване на политическата приемливост на мерките, отколкото за реалното намаляване на риболова.

3.1.3. *Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност (член 25 от Регламента за ЕФР)*

Въпреки неяснотите около последващите мерки във връзка с доклада на ЕСП от декември 2011 г. (вж. раздел 2.4 по-горе) относно изпълнението на член 25 от Регламента за ЕФР, поетите задължения от ЕФР за инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност (които често се наричат модернизирани) са били в размер на 8,7 % от общите задължения към юли 2012 г. и почти 11 % към май 2013 г. (11 341 операции), т.е. налице е увеличение с близо 25 % за десетмесечен период.

От особен интерес, поради приноса им за насърчаването на риболовната селективност и смекчаването на изменението на климата, са:

- **Замяна на двигатели** — към 31 май 2013 г. ЕФР подпомагаше 1065 операции по замяна на двигатели, което представлява 1,28 % от общо 83 000 риболовни кораба в ЕС;
- **Замяна на риболовни уреди** — към 31 май 2013 г. ЕФР подпомагаше 316 операции (0,5 % от всички операции, подпомагани от ЕФР).

Ефектът на лоста от тези две мерки е доста голям (1 EUR финансиране от ЕФР генерира около 4 EUR национално финансиране, по-голямата част от които частни). Тъй като общите разходи по операции средно са доста ниски (24 000 EUR за двигател и 11 000 EUR за риболовни уреди), относително лесно е да се постигнат значителни ефекти на лоста.

3.2. Приоритетна ос 2 — Аквакултури и преработка

3.2.1. *Аквакултури*

Производството на аквакултури в 28-те държави на ЕС (включително Хърватия) през 2011 г. представляваше 1,3 млн. тона (понижение с 0,3 % в сравнение с 2010 г.) на

стойност 3,5 млрд. евро¹⁴. Въпреки че скорошните данни показват, че икономическите резултати на предприятията в сектора на аквакултурите са се подобрили, повечето работни места в сектора са на непълно работно време и обхващат общо 80 000 души, работещи в 14 000 предприятия, 90 % от които са микропредприятия. Заетостта на непълно работно време е особено значима в подсекторите за черупчести животни и сладководна риба.

Таблиците в раздел 2 показват, че разходите за мерки за аквакултури остават сред най-големите по отношение на поетите задължения от ЕФР. Към 31 май 2013 г. за аквакултури бяха заделени 429,9 млн. евро от средствата на ЕФР. Участието на ЕС е привлякло 183,4 млн. евро национално публично участие и допълнителни 537,8 млн. евро частно финансиране. С други думи, всяко евро от финансирането от ЕФР е привлякло допълнително 1,68 EUR национално финансиране — 0,43 EUR публични средства и 1,25 EUR частни средства.

Макар че скорошните тенденции показват увеличение на помощта от ЕФР за инвестиции в аквакултури, производството през последното десетилетие е в застой. Днес 10 % от консумираните морски дарове в ЕС идват от аквакултури, 25 % — от риболов и 65 % — от внос от трети държави (както от риболов, така и от аквакултури). Предвид факта, че разликата между потреблението и производството на риболовния сектор нараства стабилно през последните години, аквакултурите могат да спомогнат за преодоляването ѝ. Комисията изчислява, че увеличение с 1 % на потреблението на аквакултури от ЕС би могло да създаде между 3000 и 4000 работни места на пълно работно време.

Поради тези причини, в рамките на реформата на общата политика в областта на рибарството, Комисията предложи да се насърчат аквакултурите чрез отворен метод на координация. Последният не създава нови задължения и не изменя съществуващата правна рамка. Той се основава на приемане на стратегически насоки, които да подпомагат държавите членки в изготвянето на техните многогодишни национални стратегически планове, като се вземат предвид съответните начални условия, предизвикателства и потенциал на всяка държава.

В насоките¹⁵, приети от Комисията след консултации със заинтересованите страни през цялата 2012 г., се определят четири основни предизвикателства за устойчивия растеж в сектора: 1) определяне на основните пречки пред растежа; 2) подобряване на интегрираното пространствено планиране; 3) увеличаване на конкурентоспособността на сектора, включително по-ефективно използване на финансовите средства от ЕС; 4) подобро използване на конкурентните предимства.

3.2.2. Преработка

Секторът на ЕС за преработка на риба включва над 3500 предприятия с преработка на риба като основна дейност, които генерират оборот от около 23 млрд. EUR.

Таблиците в раздел 2 показват, че помощта от ЕФР за преработващата промишленост е с най-голям дял от поетите задължения от ЕФР. Към 31 май 2013 г. 504,6 млн. евро от помощта от ЕФР са били заделени за преработка. Участието на ЕФР е привлякло 264,88 млн. евро национално публично участие и допълнителни 1,003 млрд. евро частно финансиране. С други думи, всяко евро от финансирането от ЕФР е привлякло

¹⁴ Данни от проекта на икономическия доклад за аквакултурите за 2013 г. на Научния, технически и икономически комитет по рибарство, в т.ч. данни за рибарници и развъдници

¹⁵ Стратегически насоки за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите на ЕС, COM(2013)229.

2,51 EUR допълнително национално финансиране — 0,52 EUR публични средства и 2 EUR частни средства.

Общо 4903 операции са получили помощ от ЕФР, като средният размер на помощта за всяка отделна операция е около 361 686 EUR. Приблизително 1892 от тези операции са свързани с разширяване или модернизирание на съществуващите съоръжения (68 619 EUR помощ от ЕФР за операция), 1289 са свързани с изграждане на нови съоръжения (173 428 EUR), 739 — с модернизирание на търговски обекти (36 578 EUR) и 173 — с изграждане на нови търговски обект (104 452 EUR).

3.3. Ос 3 — Пилотни проекти (член 41 от Регламента за ЕФР)

В периода 2007—2012 г. ЕФР е подпомогнал 453 операции за насърчаване на иновациите. Скромният брой на подпомогнатите операции (0,53 % от всички операции на ЕФР) се обяснява с относително големите публични разходи за операциите, които са сред най-големите в ЕФР (273 819 EUR, от които 141 042 EUR от ЕФР и 132 774 EUR национални публични средства). Общите разходи за всяка отделна операция са 334 327 EUR¹⁶, от които 60 486 EUR представляват частно финансиране.

Най-скорошните данни не показват значителна промяна. Броят на операциите се е увеличил с 13 % до 504 (0,49 % от общия брой). Ефектът на лоста също е относително нисък. Всяко евро от поети задължения от ЕФР е привлякло 1,37 EUR национално финансиране, от които едва 0,43 EUR представляват частно финансиране (0,94 EUR национални публични средства). Ефектът на лоста е доста слаб — особено в сферата на частните средства — в сравнение с този в сектора на аквакултурите и преработката. Тези стойности показват, че иновациите са скъпи и представляват риск за частните оператори, който не води до печалби в краткосрочен план. Поради това необходимостта от публично финансиране в тази област е много по-голяма.

3.4. Ос 4 — Устойчиво развитие на рибарските райони

Изпълнението по ос 4 напредна значително през 2012 г. Към края на декември всички 21 държави членки, избрали да изпълняват ос 4, бяха подбрали свои местни инициативни рибарски групи (МИРГ). По този начин броят на групите нарасна на 303 (увеличение с 83 в сравнение с края на 2011 г.). Разработването и подборът на проекти също напреднаха значително, като към края на 2012 г. бяха подбрани 2756 проекта в сравнение с 1625 към края на 2011 г.

Напредъкът по отношение на поетите задължения също е значителен, като броят на операциите нарасна от 2732 към 31 юли 2012 г. до 4704 към 31 май 2013 г., т.е. налице е увеличение със 72 % за 10 месеца¹⁷.

Редица извършени от помощното звено на FARNET задълбочени проучвания показваха, че МИРГ изпълняват важна роля за обединяването на рибарските общности и увеличаването на тяхното влияние, като им осигуряват участие при вземането на решения. Много проекти са допринесли за увеличаване на приходите и запазване на работните места чрез подсилване на позицията на рибарите — във веригата на снабдяване, така че по-голяма част от добавената стойност може да се запази на местно равнище, и в местната икономика, чрез улесняване на интегрирането на участниците и

¹⁶ Разходите за операция също така са значително по-големи от тези за операция по окончателно преустановяване, приблизително същите за операция по преработка и под тези за риболовни пристанища (475 500 EUR) и пренасочване (490 000 EUR) — тоест двете най-скъпи.

¹⁷ Това увеличение на броя е най-бързото спрямо всички оси на ЕФР, но напредъкът е много по-скромнен по отношение на сертифицираните суми.

секторите. Ос 4 също така спомогна за създаване на възможности за заетост за местни хора в рибарските райони, като насърчи предприемачеството и иновациите и използва потенциала за „син“ растеж и крайбрежно развитие. МИРГ също така изпълняват важна роля за мобилизиране на местни ресурси и подпомагане на достъпа до други източници на финансиране.

През 2013 г. Комисията ще започне проучване, за да разгледа първите конкретни резултати от ос 4 и нейната ефективност в преодоляването на предизвикателствата, пред които са изправени рибарските общности.

През 2013 г. предизвикателството за държавите членки е да създадат необходимата организация, за да гарантират непрекъснатост на местните партньорства между програмните периоди 2007—2013 и 2014—2020 г.

4. ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЕФР ОТ КОМИСИЯТА В РЕГИОНИ ПО ЦЕЛ „СБЛИЖАВАНЕ“ И ДРУГИ РЕГИОНИ

Държава		Определена сума ¹⁸ а	Поето задължение б	Изплатена сума в	% (б) / (а)	% (в) / (а)
Белгия	Период 2007—2013 г.	26 261 648,00	21 694 722,00	15 856 227,33	82,61 %	60,38 %
	Финансова година: 2012 г.	4 412 449,00	4 488 923,00	4 612 318,33		
Република България	Период 2007—2013 г.	75 876 747,00	61 059 315,00	24 502 673,70	80,47 %	32,29 %
	Финансова година: 2012 г.	13 084 212,00	13 951 819,00	8 876 800,51		
Чешка Република	Период 2007—2013 г.	27 106 675,00	22 710 961,00	19 509 468,35	83,78 %	71,97 %
	Финансова година: 2012 г.	4 043 811,00	4 218 249,00	4 751 403,43		
Дания	Период 2007—2013 г.	133 675 169,00	113 425 745,00	81 116 203,18	84,85 %	60,68 %
	Финансова година: 2012 г.	19 463 114,00	19 852 376,00	15 682 178,48		
Германия	Период 2007—2013 г.	149 121 176,00	123 796 571,30	66 340 414,55	83,02 %	44,49 %
	Финансова година: 2012 г.	22 443 794,00	22 615 496,00	5 985 395,64		
Естония	Период 2007—2013 г.	84 568 039,00	69 079 907,00	42 228 804,18	81,69 %	49,93 %
	Финансова година: 2012 г.	12 995 534,00	14 201 298,00	11 253 780,39		
Ирландия	Период 2007—2013 г.	42 266 603,00	34 916 400,00	33 467 120,83	82,61 %	79,18 %
	Финансова година: 2012 г.	7 101 580,00	7 224 661,00	12 876 961,83		

¹⁸ В сумите за периода 2007—2013 г. са отчетени освободените бюджетни кредити.

Гърция	Период 2007—2013 г.	207 832 237,00	178 811 400,00	94 864 163,39	86,04 %	45,64 %
	Финансова година: 2012 г.	29 514 336,00	29 278 211,00	26 878 883,21		
Испания	Период 2007—2013 г.	1 131 890 912,00	967 521 798,00	599 079 998,75	85,48 %	52,93 %
	Финансова година: 2012 г.	162 654 289,00	163 526 782,00	194 609 146,09		
Франция	Период 2007—2013 г.	215 686 616,00	182 921 534,31	97 093 626,69	84,81 %	45,02 %
	Финансова година: 2012 г.	31 457 343,00	32 086 491,00	9 318 657,31		
Италия	Период 2007—2013 г.	424 342 854,00	360 602 126,00	163 479 766,46	84,98 %	38,53 %
	Финансова година: 2012 г.	61 620 807,00	62 672 067,00	0,00		
Кипър	Период 2007—2013 г.	19 724 418,00	16 736 518,00	15 480 209,52	84,85 %	78,48 %
	Финансова година: 2012 г.	2 871 876,00	2 929 314,00	2 202 183,74		
Латвия	Период 2007—2013 г.	125 015 563,00	102 564 209,00	86 400 450,19	82,04 %	69,11 %
	Финансова година: 2012 г.	19 243 706,00	20 816 794,00	21 230 404,72		
Литва	Период 2007—2013 г.	54 713 408,00	45 381 203,00	28 624 771,79	82,94 %	52,32 %
	Финансова година: 2012 г.	8 161 553,00	8 671 254,00	5 503 907,88		
Люксембург	Период 2007—2013 г.	0,00	0,00	0,00	0,00 %	0,00 %
	Финансова година: 2012 г.	0,00	0,00	0,00		
Унгария	Период 2007—2013 г.	34 769 572,00	28 229 202,00	21 439 659,62	81,19 %	61,66 %
	Финансова година: 2012 г.	5 952 501,00	6 241 343,00	8 574 577,79		
Малта	Период 2007—2013 г.	8 372 329,00	6 727 108,00	2 862 430,91	80,35 %	34,19 %
	Финансова година: 2012 г.	1 271 388,00	1 426 192,00	736 367,16		

Нидерландия	Период 2007—2013 г.	48 578 417,00	41 219 646,00	21 203 569,09	84,85 %	43,65 %
	Финансова година: 2012 г.	7 073 021,00	7 214 481,00	8 001 998,59		
Австрия	Период 2007—2013 г.	5 259 318,00	4 469 039,00	4 374 761,67	84,97 %	83,18 %
	Финансова година: 2012 г.	763 814,00	776 936,00	729 306,12		
Полша	Период 2007—2013 г.	734 092 574,00	607 762 267,00	274 047 384,03	82,79 %	37,33 %
	Финансова година: 2012 г.	121 944 858,00	124 084 618,00	63 019 617,70		
Португалия	Период 2007—2013 г.	246 485 249,00	206 026 617,00	111 789 897,52	83,59 %	45,35 %
	Финансова година: 2012 г.	35 759 773,00	36 332 633,00	28 194 561,04		
Румъния	Период 2007—2013 г.	230 645 644,00	162 928 626,01	32 299 988,49	70,64 %	14,00 %
	Финансова година: 2012 г.	39 257 052,00	42 262 575,00	0,00		
Словения	Период 2007—2013 г.	21 640 283,00	18 568 490,00	9 136 385,71	85,81 %	42,22 %
	Финансова година: 2012 г.	3 515 536,00	3 298 585,00	3 384 733,19		
Словакия	Период 2007—2013 г.	13 123 309,00	10 467 782,13	5 170 176,35	79,76 %	39,40 %
	Финансова година: 2012 г.	1 782 386,00	1 971 551,00	0,00		
Финландия	Период 2007—2013 г.	39 448 827,00	33 473 027,00	22 341 700,84	84,85 %	56,63 %
	Финансова година: 2012 г.	5 743 752,00	5 858 627,00	5 914 242,07		
Швеция	Период 2007—2013 г.	54 664 803,00	46 384 052,00	24 999 874,53	84,85 %	45,73 %
	Финансова година: 2012 г.	7 959 199,00	8 118 383,00	0,00		
Обединеното кралство	Период 2007—2013 г.	137 827 889,00	114 117 078,00	51 946 750,84	82,80 %	37,69 %
	Финансова година: 2012 г.	23 112 801,00	23 409 861,00	32 650 846,38		

Общо	Период 2007—2013 г.	4 292 990 279,00	3 581 595 343,75	1 949 656 478,51	83,43 %	45,41 %
	Финансова година: 2012 г.	653 204 485,00	667 529 520,00	474 988 271,60		